

Ina van Zyl | Among Others

17 april - 29 mei

Verwonderd kijkt ze de wereld in: Ina Stephanita. Een kind van hooguit 'n jaar of twee. Bolle toet, open mond, en ogen waarin je kan verdrinken. Het is een klein schilderij, een zelfportret, dat de inmiddels 49-jarige Ina van Zyl 47 jaar na dato schilderde. Op *Among Others* hangt het tussen portretten van vrienden en familie. Alsof de kleine Van Zyl naar haar toekomst kijkt: naar haar volwassen zus, naar vriendinnen Yvonne en Muriël, naar haar collega Natasja, en naar de peinzende Anton. Tussen de portretten hangen kleine stillevens. Een bloem die op het punt staat uit zijn knop te barsten, een bijna slap mannelijk geslacht, een wensbotje, drie pillen op een rij... Mooie, dagelijkse en triviale beelden, nauwkeurig en ingetogen geschilderd. Dit is *Among Others*. Dit is de wereld van Ina van Zyl.

Persoonlijk is het werk van Van Zyl altijd geweest. Maar hoe persoonlijk kun je worden? Hoe laveer je tussen sentiment en abstractie? Tussen het hermetische en het gevoel. En, tussen jezelf en de wereld om je heen? De Nederlandse dichter Alfred Schaffer stelde deze vragen in zijn lezing 'Op de rug gezien'. Ze raken aan de essentie van het kunstenaarschap en inspireerden Van Zyl voor *Among Others*. Letterlijk: onder anderen, tussen de mensen die haar als mens en kunstenaar hebben gevormd. Maar ook: 'onder andere', als in 'er is meer'. De beelden zijn details uit een geheel, uit een grotere wereld waarin alles naast elkaar bestaat. En op alles valt het licht.

Van Zyl trekt die hele wereld al schilderend een andere werkelijkheid in. Zonder haar onderwerp te verliezen neemt ze afstand. Over het gezicht van de kleine Ina ligt een groen-gele waas. Achter Anton doemt een warme gloed op, die zich concentreert in een subtiele maar scherpe lichtgevende contour. En wie Anton ook is, zijn geschilderde versie fascineert. Zijn blik die zowel naar binnen als naar buiten is gericht, de rode gloed die echoot in zijn lippen. En het paars, groen, blauw en oranje – to name just a few - waaruit Van Zyl zijn gelaat opbouwt, zijn spannend en meeslepend in hun vervreemding. Het portret ontstijgt de werkelijkheid. Hij zal onmiskenbaar Anton zijn. Maar voor Van Zyl is hij nu een schilderij.

Door de talloze dwarsverbanden op de tentoonstelling ervaar je telkens nieuwe lagen. Zo heet het wensbotje *For Walter Meyer* en is daarmee een ode aan, en dus een beetje een portret van, de Zuid-Afrikaanse schilder die voor Van Zyl belangrijk was. Tegelijkertijd herinnert dit, bijna Adriaen Coorte-achtige stillevens, aan de kindertijd waarin een wens nog zoveel hoop en verbeelding kon oproepen. Die hoop die echoot in de wijd open ogen van *Ina Stephanita* en zelfs in de gesloten ogen van de slaapdromende jonge Matthew.

U-turn, in dit geval een toepasselijke en humoristische titel voor een half slaphangend mannelijk geslacht, gaat een verband aan met de nauwelijks open lelieknoppen in *Hang In There*, die gelaten bezwijken onder hun eigen gewicht dat bijna tastbaar wordt. Het licht, dat uit het doek zelf lijkt te komen, is subliem en ongrijpbaar. Het keert terug in de felle ogen van *Yvonne*, in de contouren van *My Ass*, in het geblondeerde haar van de schalks lonkende *Pharrell* (waarin je moeiteloos Pharrell Williams herkent). En in *Still Life With Chemicals* zet het licht de pillen in een onwerkelijk schijnsel.

'Ik leef en heb lief in en dóór poëzie' citeert Schaffer de Zuid-Afrikaanse dichter Antjie Krog. 'Het volledige leven moet dus in de poëzie gevangen worden. Je beledigt de poëzie als je denkt dat daarin geen plaats is voor het banale. Je verarmt de menselijke beleving door de helft te verzwijgen.' Zo ongeveer zal het ook zijn in de schilderkunst. In ieder geval in die van Ina van Zyl.